

Szerkesztőségi iroda:

Nagy-Becskek,

Zápolya-utca 1-ső szám.

hová a lap szellemi részét illető minden közlemény intézendő

Kiadóhivatal:

Pleits Fer. Pál könyvnyomdája
Nagybecskerek, Zápolya-utca 1.
hová a hirdetések, az előfizetések és a lap szétküldésére vonatkozó felszólalások intézendők.

Telefon szám 21.

TORONTÁL

POLITIKAI NAPILAP.

Feladás szerkesztő: Dr. Brájer Lajos.

Előfizetési árak:

Egész évre ———— 12 ft.
Félévre ———— 6 „
Negyedévre ———— 3 „
Egy hóra ———— 1 „
— Egyes szám ára 4 kr. —

Hirdetések

a kiadóhivatalban fogadtatnak el. Azonkívül az összes hirdetési irodákban.

Megjelenik mindennap

vasar- és ünnepnapok kivételével.

Nagybecskerek, 1896.

XXV. évfolyam, 163. szám.

Péntek, július 17.

Gazdák parlamentje.

Nagybecskerek, július 17.

Profán érdekesség szempontjából talán az utolsó, de közfontosságra és gyakorlati kihatásaiban igen előkelő hely illel meg azt az internacionális tanácskozást, a mely szeptember 17-dikén ül össze az ezeréves fennállását ünneplő Magyarország székes fővárosában. A földmivelésügyi magyar királyi miniszter aegise alatt megtartandó nemzetközi gazdasági kongresszus rendező bizottsága már odáig jutott, hogy megállapította a tanácskozások tárgyául szolgáló kérdőpontokat. Csaknem az összes európai nemzeteket érdeklő panaszokat foglalja magában, az egész művelt világ javarészt eltöltő reményeket kelt föl ez a program. A termelés, a kereskedés- és közlekedésügy, a vám- és hitelügy, kapcsolatban a valuta kérdésével kerül majd beható szakszerű tárgyalás alá. Mindmennyi dolog, melyhez az ugynevezett nagyközönség vajmi keveset ért ugyan, de melyek oly közlelről érintik a népek és minden egyes gazdálkodó egyén anyagi érdekeit, az emberek kényes fontosságú nervus rerumát, hogy lehetetlen nagy jelentőséget nem tulajdonítanunk e kongresszus leendő megállapodásainak.

Bármennyire Tamás legyen valaki abban, hogy egy ilyen szakszerű világ-sokadalom gyakorlati hasznát tudjon produkálni, mégis ki-k belátja, hogy e kongresszus — eltekintve a magyarságra belőle hármló nemzetközi „reklám“-haszontól — több szempontból is érdemes egész közvéleményünk és különösen a magyarországi gazdáközönség osztatlan rokonszenvére. Nem is igen találkoznak ellenzéki lapnyilatkozattal, mely rajta is már előre gyakorolná epés kritikai virtu-

sát — talán (more patrio) csak azért, mert egy szabadelvű szakminiszter áll a vállalkozás élén. Sőt a sajtó legkormányfőbb közegei is üdvös hatást várnak a tárgysorozat ama pontjainak megvitatásától, a melyek p. o. a börze reformjára, a gabnavámokra, a valutakérdésre vonatkoznak. Valószínűnek tartják továbbá, hogy e kongresszus többrendbeli állásfoglalása nem fog hatás nélkül maradni a kormány további magatartására a mezőgazdák szemben, viszont pedig az utóbbiakat fel fogja rázni tértlenségükből. Ezt a pontot nem akarjuk egy kis tárgyilagos megjegyzés nélkül hagyni.

Bizonyos, hogy a szabadelvű kormány magatartása a mezőgazdák szemben ezentul sem lesz, mert nem lehet, más, mint volt eddig; jövőben sem üzhet partikularisztikus osztálypolitikát, mely a prédát leső reakció malmára hajtán a vizet, hanem a gazdasági ágak összességére kell, hogy kiterjessze gondját. Remélhetőleg viszont a magyar gazdák zömének magatartása jövőben sem lesz olyan, a mely erőnek erejével neki megy a falnak. Miniszterevő szitkozódásokkal nem lehet nemzetközi árhanyatlásokat és egyéb világraszóló bajokat orvosolni, és igazságtalan az, a ki különösen a jelenleg működő kormányt a kereskedelem és a nagy tőke egyoldali becézgetésével vádolja.

A Budapesten összeülő nemzetközi gazdakongresszustól bátran várhatjuk az elmélet megtermékenyítő, a szíveket kielégítő hatást, ugyszinte számos üdvös reform kezdeményezését. Darányi Ignác földmivelésügyi miniszter pedig, ki a rendezők élén áll, előkelő szakavatottsága és a mezőgazdák irányában elejétől fogva mindenkor tanúsított meleg, tetterős érdeklődése révén bizonyára fokozott szim-

pathiákra fog szert tenni az összes gazdávilág budapesti parlamentje előtt.

Ily reményekkel nézzünk a kongresszus elébe és ne kressünk itt is a kákán csomót Ne vádoljuk, csak amugy vaktában, részrehajlással a szabadelvű kormányt és pártját, ha nem tetszik ruczaháti Tarjagoss Illés uramnak a Goldstein Samu börszianer orra meg egyéb jószaga.

Ivóvíz az iskolában.

Nagybecskerek, július 17.

Mindig gyanusnak tartják azt, ha valaki a vizről prédikál... A társadalom s az iskola közegészsége iránt érdeklődő tényezők eddig alig fordítottak figyelmet a czimul írott kérdésre, pedig mi sem érdekelheti közelebből az iskola egészségügyét, mint a víz, mint egyik legfontosabb táplálékuk. Jó levegő, világosság és egészséges ivóvíz a testi nevelésnek oly jelentékeny hatótényezői, melyeknek hiánya az iskola modern színvonalát nagyon is alábbszállítják. Különösen nélkülözhetetlen az iskolában az ivóvíz a melegebb évszakokban, midőn a test kipárolgása magas fokú; szükséges azonban egyáltalában mindig, mert abból áll testünk háromnegyed része. Az egészséges emberi szervezetnek naponként harmadfél kilogramm vizre van szüksége; de e mennyiség az anyagcsere gyorsaságával, a táplálék minőségével s az évszakok hőmérsékleti viszonyaival még jóval nagyobb is lehet. Anyagcsere víz nélkül el sem képzelhető. Nemzeti és éghajlati táplálékaink meg éppen sok vizet igényelnek, hogy az anyagcsere zavartalanul történhesék meg. Legtöbb ételünk az étkezés után 2-3 órára jutnak az emésztés stádiumába, midőn a gyomor nemcsak a gyomornedv által eszközölt vegyi folyamattal, hanem erőművel is résztvesz a tápszerek felaprításában. Az emésztés vegyi folyamata a szilárd alaku tápszereket, minő a fehérnye, hus porcz, stb. folyékonyvá változtatja, minek zavartalan és gyors lefolyása a gyomornedv bőségétől függ.

Az emésztési idő maximuma 5-6 óránál nem több, az ezen időn belül fel nem oldott ételek emésztési zavarokat, a fejlődő gyermeki

A „TORONTÁL” TÁRSZÁJA

A hold.

Írta: Gárdonyi Géza.

Az égen mászkáló fényességek között legjobban szeretem a holdvilágot.

Már gyermekkoromban komolyan érdeklődtem iránta. Azt hittem, hogy kifl.

Egyhe nyári esteken, a házunk előtt pok rőczon hasalva, órákig el tudtam nézni, hogyan emelkedik fel a fák között, hogyan lebeg a lombok tetején, mielőtt beuszna az ég mérhetetlen magasságába, a csillagok közé. Ilyenkor köz kedvelt Zordon kutyánk tetszéssel ráugatott.

Később, mikor kiütt rajtam a bajusz, lámpának használtam a holdvilágot s valamennyi Vilnámmal és Mariskámmal alatta esküdtem örök szerelmet.

A hold ilyenkor mindig ravaszul mosolygott.

Azonban Mariskám ezt rendesen nem veték észre.

— Válasszunk csillagot! — szóltak sőhajtra.

Első szerelmeimnek hasonló közkívánatára holmi apró pislogó csillagot választottam, de nem is tudtam számon tartani és így örök szerelmeimnek égi emlékeit vagy összetévesztettem egy másal, vagy pedig örökre elvesztettem. Később azonban megjött az eszem. Mikor elérkezett a csillagválasztás ideje, azt feleltem:

— Válasszuk, angyalom, a holdvilágot.

Ilyeténképpen körülbelül tizennégy imádoztam szerelmét kebelezttem be a holdvilági birtokaimra s így most nem kell keresgélnem az apró csillagok között, hanem csak egyszerűen rá kell pillantanom a holdra s eszembe jut valamennyi.

Különböben olyan szerencsém volt, hogy minden imádoztam rokonszenvezett a holdvilággal. Mikor egyszer a kántorék Vilnájjával egymást gyöngéden átölelve néztük a bárányfeltegek között ragyogó holdvilágot, így szólt hozzám:

— Volt ön már az Omegán?

— Az Omegán? — kérdeztem meghatottan, — mi az az Omega?

— Nem tudom bizonyosan Omega-e, vagy Ladoga. Ezt a két szót mindig összetéveszttem. Valami tő az, a melyen a holdvilágnál a hercegek csónakázni szoktak. A Fekete apagyilkosban olvastam.

Sajnálattal jelentettem ki, hogy sem az Omegán sem a Ladogán nem csónakáztam még. Eletemben egyszer csónakáztam a városligeti tavon, akkor sem a holdvilág sütött, hanem a nap.

Vilma erre azt felelte, hogy szeretne egyszer a holdvilágnál, akármiféle vizen csónakázni, különösen, ha valaki gitározna is.

Gondolkoztunk, hogy hol lehetne csónakot és gitárt kapni. Sem az evezősport, sem a gitársport iránt nem érdeklődött senki a faluban. A zenei ágak közül az én talentumom csak a dorombon nyivánut s ezt néha szerelmünknek komoly és ünnepélyes óráiban gyakoroltam is.

A holdvilág rásütött Sűke Balogh János harangozó házára és megvilágított a kerítés mellett egy nagy kenyérdagasztó tekenőt.

— Megvan a csónak!

A Zagyva a faluvégen folyt. Én elől fogtam a teknőt, ő hátul. A kertek alatt kiballagtunk a vízre.

A nádas között békák kuruttyoltak. A hold pazarul pompázott. Én lelkesen doromboltam a lengyel himnuszt, Vilma pedig a vízbehajló füzek ágaiba kapaszkodva igazgatta a csónakot.

Regényes közép éj volt ez.

Limbay Elemérnek mind az 1200 magyar dalát eldoromboltam Vilnáknak, s közben közben akkorákat csókoltam rajta, hogy csaknem kifordultunk a csónakból.

Mikor hazafelé czipeltük a teknőt, a bakter meglátott bennünket.

— Hohó! — kiáltotta — hová lopják aztat a tekenőt?

— Köll-e két hatos? — kérdeztem a zsebbe nyulva.

— Vak vagyok! — felelte elém nyujtva a tenyerét.

Odavettem neki az egyetlen pénzdarabomat: egy miskolczi veretű huszkréjéarost, de kikötöttem, hogy ezért az összegért a teknőt is tovább kell szállítania.

A fejére vette és elmozgott, mint valami őskori teknősbéka.

Mi leültünk a padra. A mályvarózsák ránk hajoltak. Mi egymásra hajoltunk és én őt csókoltam, ő meg engemet.

A holdvilág oldalt járt, mintha a plébános galambduczára kívánna leszállani.

Vilma azt az észrevéteit tette, hogy a holdvilágban szent Dávid hegedül.

Egymáshoz simulva hallgatóztunk. Az éj csakugyan tele volt méla zengéssel. A vármegyének minden tücske, békája és szunyogja muzikált és Vilma kedveért szent Dávid hegedűjének a czinczóságát is hallottam.

Azóta valahányszor a holdvilágot látom, sok sok szép átvirrasztott éj emléke ébred föl a szívemben. Eszembe jut sok szép leánynev. Rám ragyognak azok a holdból. De a szép órák perze nem térnek többé vissza, csak szent Dávidot látom odafenn és most már csakugyan elhiszem, hogy elhegedüli a legszebb nótákat.

testben pedig az egész életre kiható hátrányokat okozhatnak. A gyomorbeteg gyermekek száma 40% nál is több, mi az idegesség, a testi és szellemi elsatnyulás szerfelett magas arányszámait gyarapítja. Még szerencse, ha a humánusabb gondozás, orvosi kezelés, vagy pedig a szervezet szívósabb ellenálló képessége következtében csak betegeskedés származik az iskolai ivóvíz hiányából, ha csak a testi és szellemi munkaképesség csökkenéséről beszélhetünk! Peidát hozok fel: Télen — disznótorok idején — a szomszagtól gyötört gyermek havat s jeget eszik mihelyt hozzájuthat, mi a megnehezített vegy bontás és erőművi gyomorműködés által magasabb hőfoku testre mily káros következményekkel járhat, — minden pesszimistikus feltévesnél sötétebb színű tényekkel igazolható. Ily nagy jelentősége lévén a víznek, mint tápláléknak, mely mint egészségünkre befolyást gyakorló tényező, az iskola egészségének képzésénél, ekként oly nagy fontosságúvá válik, hogy az e téren felmerülő nehézségeket megoldani társadalmi kötelesség, emberies cselekedet.

Az állam jóléte nemcsak az anyagi jólétől függ; mert a vagyon elpusztulhat, sőt biztosan el is pusztul, ha az egyes állampolgárok fizikai ereje annak szerzését vagy okos kezelését elő nem mozdíthatja. Igaz, hogy első sorban tehát az állam kötelessége odahatni, hogy rendezett iskolai egészségügyet teremtsen, mert az 50%-os gyermekhalandóság nemzeti erőnk fokozásánál oly elremitő arány, mit pótolni semmiféle égi s földi jóval nem lehet: ámde a hatóságok, maga az iskola lelke, a tanító is, a jók és nemesek elismerésére méltó nagy kihatású javításokat eszközölhetnek e téren.

En Istenem! Egyetlenegy úde, piros arccsokra felér egy élet jó szándékával; pedig ennél több sem kell! Ha a jóakarát megvan, ugy az állapotok e téren is javulni fognak. Sajnos, sok iskolaudvaron még kut sincsen, pedig az iskolai ivóvíz oly kérdés, melyet semmiféle anyagi áldozat árán elodáznunk nem szabad! Egyiptom, Róma, Görögország, Palesztina romjai, melyek a barbár kor emberét tiszta forrászikkal látták el, arról tanuskodnak, hogy az akkori népek roppant erőfeszítéssel látták el magukat a legfontosabb életsükséglettel: a jó ivóvízzel. Nero és Traján vízvezetékai közel ezer kilométer hosszúságúak voltak, melyek napoként száz millió köbméter vízzel látták el a világ fővárosát. Romanak pedig akkor több mint egy millió lakosa volt; tehát száz köbméter víz jutott minden lakosra! A Fontana di Trevi még ma is ontja az „aqua virgo“ t, melyet M. Agrippa, Augustus császár veje, Róma eme örökemlékü rendezője építtetett. Az Egészség és Termékenység alakjai mellett vizet szűrésű gyermekszobrok is ünek a hatalmas sugarakban előzuhogó s márványmedenczébe ömlő víztömeg szélén. Megható kép az! Métó illusztrációja Juvenal híres mondásának: „a víz a legelőkkel bbita!“.

Hogy az iskolai ivóvíznek kellő tisztasága általánosan megóvassék s az ivó edény minden használat után lemosva legyen, igen nagy felügyelet mellett sem lehet keresztüli; mai pedig ekként az egész osztály ki van téve annak, hogy ragályos betegségeket kaphatnak egymástól a gyermekek, azért a dr. Oláh féle s Zeller in Matyas budapesti gyáros által készített iskolai viztartók a legcélszerűbbek, melyeket a vallás- és közoktatásügyi miniszter 35762/1890. számú rendeletével minden állami és közégi elemi iskola részére beszeresett elrendelt. A higiénikus szakkélmények szerint ennél az infúzióval ki van zárva, mert a viztartó alatt önműködően záró csapon át a használt viz lebecsúttatik, míg az ivóedény folytonosan ily módon öblítettik is, hogy a szé- éhez tapadt váladék, mely anyákhartyák lobját idezi elő, lemosassék. Ara eme készüléknek 30-40 forint; melyben 50 tanuló számára elegendő víz van. A szegényebb községek négy részletben is törleszthetik a vételért.

A megyei törvényhatóság és az iskolaszékek figyelmére méltó nagy fontosságú ügy ez, mely első tekintetre talán nem is oly elsőrendű pedagógiai kérdés, — de a gyakorlati életet oly közelről figyelő tanítók jól tudják, hogy e kérdés megoldása nemcsak emberi, hanem hazafias cselekedet is.

Várkonyi Béla,
közs. tanító.

HIREK.

Tájékoztató.

Aug. 3. közégi jegyzők kongresszusa.
Aug. 5. A szőregi emlékszóbor leleplezése.
Augusztus 17. Közig. bizottság ülése.
A gőzfürdő naponta reggeli 5 órától nyitva van; ökö részére kedden és pénteken délután.

— **Kinevezések.** Az igazságügyminiszter dr. Grosz Dávid Dezső pancsovai ügyvédjelöltet a pancsovai kir. törvényszékhez aljegyzővé nevezte ki, Takács Elek nagyikindai kir. járásbíróági aljegyzőt pedig a nagyikindai kir. törvényszékhez helyezte át.

— **A főgymnasium szubvenziója.** Miután a küldöttség a minap nem találta otthon a közoktatásügyi minisztert, ma újból felmentek Budapestre. Wlassics miniszter holnap fogadja a küldöttséget, mely mint említettük a nagybecskereki főgymnasium részére nagyobb államségélyt fog kérni.

— **A délvidéki fürdőkből.** Buziásról írják, hogy a gyógyfürdő az idén különösen látogatott; évek hosszu sora óta nem volt annyi fürdővendég Buziáson, mint az idén. A társasélet is igen élénk és pezsgő Buziáson; a közönség nagyban készül az augusztus hó 2-án rendezendő Anna-bárra. — Herkulesfürdő, mint onnan írják, a fő-idény derekán is kong az ürességtől. A nagy hotelok mindegyikében alig van nehány tuozat fürdővendég. A bojárak, a kik elmaradtak, valószínűleg azért, hogy eszel is tün tessenek a magyar millennium ellen. Csodálatosképpen a magyarok sem jöttek el a gyönyörű fekvésű fürdőre, melynek vize páratlan gyógyhatású. — Marillatfürdő most kezd elenkülni. Sokan vannak ott különösen Szegedről és Torontálvarmegyéből. Az a veszedelmes bogar, mely pár év előtt elpusztítással fenyegette a pompás fenyeves, ugy lasszik, megsemmisült, mert a fenyeves ismét teljes szépségében gyönyörködteheti a fürdővendégeket.

— **Egy templom pör.** A sárafalvai román-szerb templom-pörben tudvalevőleg a szerbek lettek a nyertesek, a mennyiben a királyi kuria nekik ítélte oda a templomot, egyuttal a románoknak 6000 forint kártalanítást ítél meg, melyet a szerbek öt év alatt tartoznak kifizetni, mely idő alatt a románoknak viszont jogukban áll a templomot ugy mint eddig, ezután is használni. Az utóbbi időben a községben csak szerb lelkész volt, most azonban a különválás után a románok román lelkészt kértek és nyertek is, ezt azonban a szerbek a templomban nem engedik misézni. Így aztán az elkeseredettség napról-napra fokozódik közöttük s a románok elhatározták, hogy a következő vasárnapon minden ezeket felhasználják arra, miképpen a saját papjukat bevigyék az elvesztett egyházba, a ki ott nekik misét szolgáljon. A szerbek viszont kijelentették, hogy ők is teljes erővel odahatnak, hogy ez meg ne történhessék. Az egész község most élénk érdeklődéssel várja a vasárnapot, a midőn nagyon könnyen végetes összeütközésre kerülhet a dolog a két nemzetiség között.

— **A szegedi m. kir. bábaképző intézet** nél a legközelebbi október hó 1-en kezdődő magyar-német tanfolyamra 12 tanuló részére egyenkint 40 frtnyi állami ösztöndíj van rendelkezésre. Az igazgató felhívja mindazokat, kik azt elnyerni óhajják, hogy a nagyméltóságú vallás- és közoktatásügyi m. kir. miniszteriumhoz intézzék, keresztlevelel, erkölcsi és szegényesgi bizonyítvánnyal fölszerelt belyegtelen folyamodványukat augusztus hó 31-ig hozzá nyújtásuk be.

— **Munkások zavargása.** A „D. K.“-nek jelentik: Apancsova petrovoszellói vasút-építés barakkjai előtt tegnapelőtt fenyegető munkás-zendülés tört ki. A sztrájk nem közönséges szocialista jellegű, mert inkább a szerződésileg biztosított, de a vállalkozók által fumiált érdekeik megóvása végett tört ki. A pancsova petrovoszellói vasút-építő vállalat t. i. ugylátszik nem éppen válogatja az eszközöket, melyekkel a munkások keresményét szokás visszaszívni a barakkokba. Nemesak, hogy rendetlenül fizette ki a munkabért, de a nehéz munkával kiérdemelt bérből mindenféle haszontalan ürügyek alatt oly jelentékeny és jogtalan levonásokat tett, a melyek a munkások bérét a felére szállította le. Már az építkezés első idejében is, mikor a munkások e vállalat ezen tuzelmeit észrevették, oly nagy igazságtalanságot vettek rajtuk erőt, hogy csak a higgadtabb elemek rá-

beszélésére csillapodtak egyelőre. De midőn a vállalat folytatta tüzetvezetésének ezt a furcsa módját, ekkor a nagy fáradtsággal elfojtott igazságtalanság kitört végképen. A napokban bérkiosztáskor ismét azt vették észre a munkások, hogy bérük felét kapták. Most már hasztalan volt minden csititgatás. A munkások fegyverkeztek ásókkal, fejszékkel és körülverték azt az épületet, a melyben a bérkiosztó hivatalnokok tartózkodtak. Magatartásuk oly fenyegető volt, hogy a hivatalnokok titokban a csendőrségért küldtek. Eppen akkor érkezett az meg, mikor a megdühödött munkástömeg már már befeszítette az ajtót. A csendőrség erélyes közbelépése helyreállította a nyugalmat. Többeket letartóztatott és ugy a vállalat ellen családias miatt, valamint a munkások ellen erőszakoskodás miatt megtette a feljelentést. A munkások beszüntették a munkát.

— **Félreértés.** Idegen ur: Itthon van Kohn ur? Szobaleány: Kohn ur nincs itthon, nászuton van. Idegen ur: Ejnye, igazán sajnálom. Szobaleány: Ön is sajnálja? hát ismeri feleségét?

— **Tunyoghy ur és a Goldstein Számi.** A napokban beállit Sárafalvára egy „művészes kinevezésű“ ember és bemutatja magát, hogy ő Tunyoghy színigazgató, a ki átutazóban van társulatával és jelenleg „iszonyatos módon“ megszorult pénz dolgában. Szeretne a faluban két „művészi színvonalon álló“ előadást rendezni és ezért bátorodik bérletet gyűjteni. Mikor pedig megtudták, hogy az előadott darabok egyike Kövesi remekműve „Goldstein Számi“ lesz, mindenki sietett jegyet váltani, egyuttal pedig lefizették neki a két előadásért járó forintot. Hanem itt vége is szakadt Tunyoghy ur sárafalvai szereplésének, mert még maig is várják, hogy mikor jön a társulatával. Harmadnapra kisült, hogy Tunyoghy Nagy Öszön hasonlóképpen cselekedett, mert az ottaniakat is becsapta. Tunyoghy ur egyébként ugy változtatja a nevét, akárcsak az ingét. Egyszer lesz beíró. Nyutogi, máskor Tyukodi, már a mint a körülmények megkívánják. Vigyázzon tehát mindenki magára és ne üljön fel többé Goldstein Száminak, hanem ragadják galléron azt a szédelőt, a ki ennyire diszkreditálja a magyar színészetet.

— **Borzalmas halál.** Szegedről írják: Kisteleken tegnap egy anya véletlenségből halálát okozta feléves kisdedének, éppen azon pillanatban, midőn ölében becézte. Mielőtt a gyermeket öibe vette volna, burgonyát hámozott és a hegyes végű kést az ölében felejtette. Burgonyahámozás után oda adták neki a gyermeket, hogy szoptassa meg. A szoptatás után az anya játékból hímálta a gyermeket, hímálás közben történt, hogy a kés beszaladt a gyermek testébe, fölszakította a hasát s mire orvos megérkezett, a csecsemő már halott volt.

— **Egy szedő az oroszánketreczben.** Eszéken jelenleg a Kopecki-állatsereglet gyönyörűségei szórakoztatják a közönséget. Különösen nagy publikuma van Kopecki kisasszonynak, ki az oroszán ketreczében produkálja magát. A napokban kihirdette az igazgató, hogy nagyszabású klubriáspárti lesz a ketreczben, tessék a bátraknak jelentkezni. Akadt is két ember, a kik megkísérelték a veszedelmes játékot. Mindketten nyomdászok, az egyik közülök Traczikievicz Rezső, ki hosszabb ideig volt a „Torontál“ szedője is. A két bátor ember bement az oroszánhoz és megkezdte a játékot. Opatzil éppen egy kontrát mondott be Traczikievicznek, mikor a nőstény oroszán, a mely eddig is nem a legbarátságosabb szempillantással kísérte a szedőket, hirtelen ráugrott Traczikieviczre. Ez azonban nem vesztette el a lélek-jelenlétét és félrekapta a fejét, a mi által az oroszán odavágódott az azzal sarkához. A bestia ezután belevájta karmait a nyomdász lábszárába, de a kisasszony, ki idejekorán közbelépett, megmentette Traczikieviczet a komolyabb veszélytől. Ezután valamennyien elhagyták a ketreczet, de Traczikievicz tiz peroz mulva ujra visszament az oroszánok közé, hol ezuttal semmi baja sem lett, mert az oroszán, mint nekünk írják, tökéletesen „ignorálta“. A közönség a mily rémülettel néste végig a támadást, épp olyan lelkesedéssel éljenezte a bátor szedőt szerenosés megmeneküléséért.

Bocsa
miért egyéb
mellőzéseva
tud és mind
meleg. A ki
valahányszor
statámi a la
csikkiró ir
fümei czápa
vagyok a kö

Ugy
kedesemet
mint inkább
zottan kijele
mégis türeht
Jaj de kuty

Tiszta
kifakadások
millióit én ör
leulégi anyag
tenének a má
ha az Ur Ist
Ignác vagy
let mellett ig
mert attól ta
olvadni és va
valamikor lé

Igy az
embertársain
ellen. Ezt né
szik, mert m
pártokra szak
tűrük inkább
kiknek az az

En a
dasági szemp
de izadni ing
Az hiszem, h
mert ott min
okvetlen Grü
ber szivesen
sem csikma,
zában a hunn
jobban lehtü
akár a jegesk

En a
dasági szemp
de izadni ing
Az hiszem, h
mert ott min
okvetlen Grü
ber szivesen
sem csikma,
zában a hunn
jobban lehtü
akár a jegesk

En a
dasági szemp
de izadni ing
Az hiszem, h
mert ott min
okvetlen Grü
ber szivesen
sem csikma,
zában a hunn
jobban lehtü
akár a jegesk

En a
dasági szemp
de izadni ing
Az hiszem, h
mert ott min
okvetlen Grü
ber szivesen
sem csikma,
zában a hunn
jobban lehtü
akár a jegesk

En a
dasági szemp
de izadni ing
Az hiszem, h
mert ott min
okvetlen Grü
ber szivesen
sem csikma,
zában a hunn
jobban lehtü
akár a jegesk

En a
dasági szemp
de izadni ing
Az hiszem, h
mert ott min
okvetlen Grü
ber szivesen
sem csikma,
zában a hunn
jobban lehtü
akár a jegesk

En a
dasági szemp
de izadni ing
Az hiszem, h
mert ott min
okvetlen Grü
ber szivesen
sem csikma,
zában a hunn
jobban lehtü
akár a jegesk

En a
dasági szemp
de izadni ing
Az hiszem, h
mert ott min
okvetlen Grü
ber szivesen
sem csikma,
zában a hunn
jobban lehtü
akár a jegesk

En a
dasági szemp
de izadni ing
Az hiszem, h
mert ott min
okvetlen Grü
ber szivesen
sem csikma,
zában a hunn
jobban lehtü
akár a jegesk

En a
dasági szemp
de izadni ing
Az hiszem, h
mert ott min
okvetlen Grü
ber szivesen
sem csikma,
zában a hunn
jobban lehtü
akár a jegesk

En a
dasági szemp
de izadni ing
Az hiszem, h
mert ott min
okvetlen Grü
ber szivesen
sem csikma,
zában a hunn
jobban lehtü
akár a jegesk

En a
dasági szemp
de izadni ing
Az hiszem, h
mert ott min
okvetlen Grü
ber szivesen
sem csikma,
zában a hunn
jobban lehtü
akár a jegesk

En a
dasági szemp
de izadni ing
Az hiszem, h
mert ott min
okvetlen Grü
ber szivesen
sem csikma,
zában a hunn
jobban lehtü
akár a jegesk

A megről.

Bocsánatot kérek a tisztelt olvasóközönségtől, a miért egyéb szenzáció és politikai jelentőségű események mellőzésével én első sorban arról írok, a mit mindenki tud és mindenki érzi, hogy tudniillik meleg van, kutya meleg. A kiadónkkal kötött szerződés értelmében ugyanis, valahányszor eső esik, azt a segédszerkesztő köteles konstatálni a lapban, a dermesztő hidegről a komoly vezércikkirő ir rendszerint, a nyaranként pontosan megjelenő fumei czárpáról a riporter, a tikkasztó hősegről pedig én vagyok a kötelességenként egyszer elmélkedni.

Ugy veszem észre, elég van már ahhoz, hogy elmékedésemet megírjam. Nem is annyira elmékedés lesz ez, mint inkább vizsgálás azok részére, a kik egész határozottan kijelentik, hogy: „No ez a meleg már borzasztó, ez mégis tűrhethető! Boldogok most a grönlandi eszkimók! Jaj de kutya meleg van! stb. stb.

Tisztelettel alulírott igazságtalannak találja a heves kitakadásokat a forráság ellen. Lehet hogyha a Hirsch báró millióit én örököltem volna, másképen beszélnek, de a jelenlegi anyagi viszonyok között hálát adok a magyarok Istenségének a miért ebben a nagy melegben én vagyok. Mert ha az Ur Isten úgy akarta volna, akkor én lehetnék Rósa Ignác vagy Wéling János és akkor a mostani hőmérséklet mellett igazán nem mernék a napsugaras aszfaltra lépni, mert attól tartanék, hogy ebben a nagy melegben el talállok olnadni és végezetül egy zsírfolt jelezne az aszfaltot, hogy valamikor léteztem.

Igy azonban nekem és a karcsúsággal megáldott többi embertársaimnak nincs nagy okunk panaszkodni a meleg ellen. Ezt már csak merő megszokásból tessük, a kik tessük, mert mint minden tekintetben ugy e kérdés körül is pártokra szakadnak az emberek. Vannak, akik a nyarat tük inkább a télnél és vannak végre pártonkivüliek, a kiknek az az elvük, hogy:

Télen nagyon hideg van,
Nyáron nagyon meleg van,
Soha nincsen jó idő,
Mindig esik az eső.

Én a nyári párt hiva vagyok, még pedig nemzetgazdasági szempontból. Mert izzadni ugyan kellemetlen dolog, de izzadni ingyen lehet, míg télen a fűtés pénzbe kerül. Azt hiszem, hogy Afrikában csak azért nincs szocializmus, mert ott mindig meleg van, és a négernek tolettjét nem okvetlen Grünbauméknál kell megrendelni. A szegény ember szívesen izzad, mert a gyerekeknek nem kell ilyenkor sem csizma, sem téli kabát, és időről időre megjelenik házában a humanus végrehajtó, a ki a dob megpergetésével jobban lelti, ha éppen melege van, mint akár a fagyalt, akár a jegeskávé.

F. D.

Szerb színészet.

Buesu előadás.

A szerb nemzeti színtársulat tegnap este fejezte be öt heti vendéjátékát. Szinre került a „Sokicza“ cz. népszínmű, mely az eddigénél is nagyobb számú közönséget vonzott a színházba.

A szereplők ezuttal is feladatuk magaslatán álltak s a hallgatók nem is késtek ugy a színészeket mint a szíveségből közreműködő szerb dalárdát bő tapsokkal jutalmazni.

Legujabb hírek.

A czár utazása.

Berlin, jul. 16. A Neueste Nachrichten azt írja, hogy a czár Londont is meg fogja látogatni. Azt is tudni véli az említett ujság, hogy a francia diplomácia mindent elkövet arra nézve, hogy a czár utjában Párisba is ellátogasson.

A kapuczinusok új provinciálisai.

Budapest, július 16. A kapuczinus rendtartomány tegnap választógyűlést tartott Bécsben, Hanuszok Titus exprovinciális elnöklése alatt. — E gyűlés a magyar katolikusokat különösen azért érdekli, mert magyar embert tüntetett ki a választás. A magyar-osztrák rendtartomány provinciálisává ugyanis Lukács Vitalusz atyát, a budai kolostor fejét választották meg.

Lemondott szerb miniszter.

Belgrad, július 16. Marinkovics belügyminiszter nagy betegsége miatt lemondott állásáról. — Garasanin helyére, a ki pétervári követ lett, Danics, a szófiai követ megy Párisba.

Elhunyt francia író.

Páris, július 16. Edmond Goncourt, a hírneves francia regényíró, ma hirtelen meghalt Chaurosayban, a hol Daudet Alfonz házában volt vendége.

Táviratok.

Cseh felségsejtők.

Budapest, július 17. (A „Torontál“ eredeti távirata.) Prágából jelentik: Tegnap hét 16 éven aluli gyereket fogtak el felségsejtés és rendzavarás miatt. Mind a heten külvárosi tanoncok.

Öngyilkos uri asszony.

Budapest, július 17. (A „Torontál“ eredeti távirata.) Egy előkelő uri asszony, kinek nevét azonban a rendőrség nem akarja elárulni, az egész éjjelt átmulatta egy Almássy-téri kávéházban, utána pedig morfiummal megmérgezte magát.

A carriere kezdete.

Budapest, július 17. (A „Torontál“ eredeti távirata.) Orskin Albert, egy fiatal kereskedelmi iskolai tanuló a mezőgazdasági gépgyár kárára, a hol alkalmazásban volt, 1505 forintot sikkasztott, azután megszökött. A rendőrség me elfogta a fiatal jómadarat.

A helyzet Keleten.

Budapest, július 17. (A „Torontál“ eredeti távirata.) Athénből érkező táviratok a törökök újabb kegyetlenkedéséről adnak hírt. A keresztyények állapota nem a legjobb, mert folyton ki vannak téve a legbrutálisabb támadásoknak. Nemcsak hogy őket magukat ölik meg, de lerombolják lakóházaikat, tönkre teszik állataikat és vetéseiket. Kaszáló mellett már újabb összetűzésre került a dolog, hol mindkét részből igen sokan estek el.

Szegény milliomos.

Budapest, július 17. (A „Torontál“ eredeti távirata.) Mint Londonból jelentik, Amerika leggazdagabb embere, Vanderbilt Kornél paralytikus tünetek között életveszélyesen megbetegedett.

Nagy sztrájk.

Budapest, július 17. (A „Torontál“ eredeti távirata.) Mint Helsingörből jelentik, ezer munkás beszüntette a munkát.

A művészet Franciaországban.

Budapest, július 17. (A „Torontál“ eredeti távirata.) Párisból jelentik, hogy az orleansi sztűz szobrának leleplezésénél, a köztársaság elnöke a szobor készítőjének Paul Dubois-nak a becületrend nagykeresztjét nyujtotta át.

Elfogott sikkasztó.

Budapest, július 17. (A „Torontál“ eredeti távirata.) Winkler boroszlói sikkasztó Magyarországot tisztelte meg látogatásával. A budapesti rendőrség már napok óta felismerte és azért figyelemmel kísérte minden lépését. Winkler azonban hirtelen meggondolta magát és elutazott Bécsbe, a hol a rendőrség ma, a budapestiek táviratára, elfogta.

Hirdetések.

3088. szám. kü. 1896.

662-1-1

Árlejtsési hirdetmény.

A felügyeletem alatt álló nagybecskereki kir. törvényszéki fogháznál szükséges átalakítási és helyreállítási munkáknak az előirányzott 790 frt 59 krnyi költségnek keretén belül leendő foganatosítására az igazságügyi miniszter ur 6 nagyméltóságának folyó évi június hó 29-én 32906. szám alatt kelt rendelete alapján árlejtsést hirdetek s felhivom a vállalkozókat, hogy hivatalos helyiségemben 1896. évi augusztus hó 3-ik napjának délelőtt 9 órájára kitézött árlejtséshöz 79 fit bántpénznek

előzetes letétele mellett jelentkezzenek vagy ezen óvadékpénzzel ellátott irott ajánlataikat a megjelölt időpontig nálam benyujtsák.

A műszaki előmeret-költségvetést s az árlejtsési feltételeket az érdeklődőknek délelőtt 11 és 12 óra között s délután 3 és 5 óra között hivatalos helyiségemben rendelkezésükre bocsátom.

Nagybecskereken, 1896. július 14-én.

A kir. ügyész szabadságon

Dr. Milassin
kir. alügyész.

10928. sz. ki. 1896.

666-2-1

Hirdetmény.

Nagybecskerek városa az 1896. évben felépítendő 3 katonai barakk munkálatait zárt ajánlati verseny útján kiadni szándékozik.

A zárt ajánlatok beadására határnapul 1896. évi július hó 20-ik napjának d. e. 10 órája tüzetik a városházi épület II. tanácsnoki irodába.

Felhivatnak ennek folytán mindazok, kik ezen munkálatokra vállalkozni szándékoznak, miként az 50 kros bélyeg és ajánlataiknak megfelelő 5%-os bántpénzzel ellátott zárt ajánlataikat a fenti határidőig Zachariás József vár tanácsnoknál annyival is inkább beadják, minthogy később érkezett ajánlatok figyelembe vétetni nem fognak.

A terv, költségvetés és feltételek ugyancsak fenti irodában naponta a hivatalos órák alatt megtekinthetők.

Nagybecskereken, 1896. évi július hó 13-án.

Krsztics János,
polgármester.

Pályázati hirdetmény.

A nyugdíjazás folytán üresedésben levő ozorai jegyzői állásnak választás útján leendő betöltésére pályázatot hirdetek és felhivom mindazokat, kik ezen állást elnyerni óhajtják, hogy az 1883. évi I. t. cz. 6 §-ában előirt minősítvényekről tanuszkodó bizonyítványaikkal felszerelt kérvényeiket hozzám legkésőbb folyó évi augusztus hó 5-ig betérjesszék.

A választás határidejéül f. évi augusztus hó 6-ik napjának d. e. 10 óráját tűzöm ki a község házához.

A jegyző javadalmazása:

1. Kézpénz fizetés 600 frt.
2. Természetbeni lakás.
3. 400 □ öl házi kert élvezete.
4. 6 □ öl tűzi fa.
5. Járáson belül 1 frt 20 kr, a járáson kívül pedig 2 frt napidij és a magán munkálatokért szabályrendeletileg megállapított díjnak szedhetese.

Antalfalván, 1896. évi július 13-án.

Szávits Gerő
főszolgabíró.

661-3-1

Hirdetés.

A nagybecskereki temetkezési egylet egy még jó karban lévő diszesen felszerelt

halottas kocsit

szabad kézből jutányos áron eladand, annak ára a vétel alkalmával állapittatik meg. Venni szándékozók Váraljai-utca és Nicky-utca sarkán lévő fűszerkereskedésben Schneller Gyula urhoz mint a nagybecskereki temetkezési egylet igazgatójához forduljanak.

668-3-3

A választmány.

13124—1896.

659—2.1

Haszonbérbeadási árverési hirdetmény.

A Nagyméltóságú m. kir. Pénzügyminiszteriumnak folyó évi június hó 17-én 45952. szám alatt kelt magas rendelete alapján a Torontó megyébe kebelezett Ó-Telek község határában fekvő és az újabb mérnöki felmérés szerint a kincstár céljaira visszatartandó 70 holdon kívül $863\frac{333}{1000}$ holdat tevő kincstári birtoknak az 1896. évi október hó 1-től kezdve kettő, vagy esetleg hat évre leendő bérbeadása iránt az Uj-Pécsi kincstári ispánság hivatalos helyiségében az 1896. évi augusztus hó 11-én délelőtt 9 órakor felsőbb jóváhagyás fentartásával írásbeli zárt ajánlatok tárgyalásával egybekötött nyilvános szóbeli árverés fog tartatni, év- és holdankénti 15 frt 22 kr kikiáltási ár mellett, melyre haszonbérelni kívánók 10% bánatpénzzel ellátva oly hozzáadással hivatnak meg, hogy az 50 kros bélyeggel ellátott, lepecsételt és kellő címzésű írásbeli zárt ajánlatok a kikiáltási ár 10%-ának megfelelő bánatpénzzel ellátva a szóbeli verseny megkezdéseig az árverés megtartásával megbízott Uj-Pécsi kincst. ispánsághoz, vagy pedig az árverést megelőzőleg 3 nappal előbb az alólírott kir. államjóságigazgatósághoz adhatók be. — Ezen írásbeli ajánlatokban az 50 kros

bélyegjegy a szöveg első sorával átírandó és a megajánlott év- és holdankénti haszonbér nemcsak számokkal, hanem betűkkel is tisztán s érthetően kiírandó és világosan kijelentendő, hogy ajánlattevő az árverés és kötendő szerződés feltételeit, melyeket aláírni köteles, jól ismeri és azoknak magát feltétlenül aláveti.

A szó- és írásbeli ajánlattevők kívánatra igazolni tartoznak vagyoni állásukat és bérlői képeségüket.

Oly kincstári bérlők, kik haszonbéri hátralékban vannak, vagy kincstári bérlétekből szerződészegés és haszonbérhátralék miatt kimozdítottak, továbbá oly egyének, kik csőd, gyámság, illetőleg gondnokság alatt állanak, vagy akik nyereségvágyból eredő büntetést elítéltek, az árverésben részt nem vehetnek.

Elkésett, valamint utóajánlatok semmi szín alatt sem fognak figyelembe vétetni, még az esetben sem, ha azok egy újabb árverés esetére kötelezőleg fentartatnak is.

Aradon, 1896. évi július hó 7-én.

M. kir. államjóságigazgatóság.

(Utányomás nem díjaztatik.)

6766. szám. I. 1896.

Pályázati hirdetmény.

Az elhalálozás folytán üresedésbe jött Tarrasi jegyzői állásra ezennel pályázatot hirdetek.

A javadalmas: 540 frt készpénz, a 148. összeir. sz. a. házban szabad lakás és az 1734., 1735., 2549/2., 2550/2., 3289 s 4278. hr. sz. a. fekvő 13 hold 20 □-öl községi föld szabad s adómentes élvezete.

A szerb nyelv tudását óhajtom.

A pályázati kérvények f. hó 20-ig nyújtandók be hivatalomnál.

T. Becsén, 1896. év július hó 11-én.

Gróf Bethien Miklós,
főszolgabíró.

653—3.2

1700. szám. kig. ex. 896.

Pályázati hirdetmény.

Krassó-Szörény vármegyéhez tartozó Stajerlak Anina nagyközségénél ujonnan rendszeresített egy rendőrtiszt, egy rendőrtizedesi s tiz rendőri állásra ezennel pályázatot hirdetünk.

A betöltendő állások a következő javadalmaszással vannak összekötve:

1. Rendőrtiszt: fizetés 600 frt, egyenruha-illetmény 40 frt.
2. Rendőrtizedes: fizetés 500 frt, egyenruha-illetmény 30 frt.
3. Rendőrök: fizetés egyenként 400 frt, egyenruha-illetmény 25 frt.

Felhívjuk mindazokat, kik a fentebb említett állások valamelyikét elnyerni óhajtják, hogy a m. kir. cserdörségnél előírt minősítést, esetleg a katonaságnál elfoglalt altiszt rangukat, életkorukat, testi

épségüket, erkölcsi és politikai magaviseletüket s a magyar és német nyelven való teljes jártasságukat igazoló okmányokkal felszerelt pályázati kérvényeiket folyó évi augusztus hó 10. napjáig alulírt községi előjárósághoz adják be.

A választás folyó évi augusztus hó 13-án d. u. 3 órakor fog megtartatni

A szláv és oláh nyelvet bírók a kijelölésnél előnyben fognak részesíttetni.

Stajerlak, 1896. évi július hó 10-én.

657—2.2

A község előjárósága.

648. sz. 1896.

Árverési hirdetmény.

Ezennel közhírré tétetik, hogy Csávos község határára szorító vadászati jog 1896. évi július 26-án d. e. 8 órakor a községi irodában tartandó nyilvános árverésen 6 évre haszonbérbe adatni fog.

Az árverési feltételek a jegyzői irodában bármikor betekinthetők.

Csávoson, 1896. évi július hó 13-án.

663—1.1

A község előjárósága.

Köbányai Királysör főraktára HIRTENSTEIN M. Nagybecskerek.

Van szerencsém a m. t. közönségnek tudtára adni, hogy az általánosan kitűnőnek elismert

KÖBÁNYAI KIRÁLYSÖR FŐRAKTÁRÁT

Nagybecskerek város és vidéke részére átvettem.

A külön e célra épített sörpincze által előnyös helyzetben vagyok, hogy mindenkor bármelyik sörből kitűnő friss itállal szolgálhatok, amiről a m. t. fogyasztó közönség egy próbarendeléssel leginkább meggyőződhetik.

Megrendelések hordósorra vagy legalább 50 palackra irodámban (Vukov-féle ház, a „Korona“ mellett, Telefon 76. sz.) vagy a pinczében (Temesvári-utca, Telefon 103. sz.) elfogadhatnak és pontosan eszközöltetnek, — míg a kisebb mennyiségbeni palackok eladása az ujonnan berendezett sörcsarnokban (Fötér, Bauer-féle ház) jutányos áron eszközöltetik.

Kiváló tisztelettel

HIRTENSTEIN M.

40—52.34